

Södertörns Högskola

Medie – och kommunikationsvetenskap

C – uppsats

VT 05

BLOGGEN OCH JOURNALISTEN

-En studie av redaktionellt anslutna journalister som bloggar

Författare: Cecilia Armand och Fredrik Iderström

Handledare: Linus Andersson

Abstract

Södertörns Högskola

Medie – och kommunikationsvetenskap

Påbyggnadskurs VT 05, MKV C

Titel: Bloggen och Journalisten – En studie av redaktionellt anslutna journalister som bloggar

Författare: Cecilia Armand och Fredrik Iderström

Handledare: Linus Andersson

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilket användningsområde journalister, som är anknutna till en redaktion, har att använda sig av bloggar och dess möjligheter. Vi vill undersöka bloggen som fenomen och då i synnerhet varför journalisten väljer att använda sig av denna alternativa medieproduktion, trots att han har möjlighet att genom sin redaktion kunna uttrycka sig och bli publicerad för en allmänhet som lyssnar till honom/henne. Vi kommer med hjälp av intervjuer, gjorda via mail, försöka att klargöra hur bloggen används av journalister och till vår hjälp kommer vi att använda Jürgen Habermas teori om offentlighet så som han har förklarat det i sin bok *Borgerlig offentlighet*.

Frågeställningen i uppsatsen är:

- **Hur ser journalisten på bloggen i avseende på det offentliga och det privata?**
- **Vilket urval gör journalisten då han/hon skriver i sin blogg?**
- **Hur kan journalisten använda sig av bloggen?**

Undersökningen grundar sig i två stycken mailintervjuer med journalister som själva bloggar. Dessa två är Anders Linder, ledarskribent på Svenska Dagbladet, som bloggar under Svenska dagbladets redaktionella flagg och Andreas Ekström, journalist på Sydsvenskan, som skriver i ett mer privat rum. Som metod har vi använt oss av strukturerade intervjuer för att få fram information att analysera. Detta har gett oss fakta som varit till hjälp vid besvarandet av frågeställningarna.

Vi har undersökt vilken användning journalister kan ha av bloggar och de möjligheter som kan finnas med att göra detta. Vi har i undersökning kommit fram till att journalisterna använder sig av bloggen i sitt dagliga arbete och att de har möjlighet att göra detta utifrån sitt eget intresse. Vi har sett att det finns en något annorlunda syn på bloggen, beroende på vem man frågar, i avseende på offentligt och privat. Dels ser de det som att de bloggar i det offentliga och att den är en del av den moderna offentligheten, samtidigt som det är i det privata som den författas. Slutligen har vi kommit fram till att det finns många sätt för journalisten att använda sig av bloggen. Dels som inläsning av andra journalister och dels som att kunna förmedla det som inte har plats i deras vanliga medium.

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Problemformulering	5
1.3 Syftesbeskrivning	6
1.4 Frågeställningar.....	7
1.5 Empiriskt material och litterärt ramverk	7
1.6 Avgränsningar.....	8
1.7 Disposition	10
1.8 Förtydligande.....	11
2. Vad är en blogg?	12
3. Teoretiska utgångspunkter	16
3.1 Habermas och motsatsparen offentligt/privat.....	16
3.4 Sammankoplande av teori med att skriva en blogg.....	20
4. Metod	22
4.1 Förberedelser och urval.....	22
4.2 Intervju.....	23
4.3 Metodkritik.....	24
4.4 Strukturerad intervju.....	25
5. Analys	26
5.1 Modell för analys	26
5.2 Offentligt – privat i avseende på bloggen	26
5.3 Urvalet som görs när bloggen skrivs	28
5.4 Bloggens användningsområde för journalisten.....	30
5.5 Sammanfattning av analys	31
6. Avslutande diskussion	33
7. Uppslag till vidare undersökning	35
8. Litteraturlista	36
8.1 Tryckta Källor.....	36
8.2 Elektroniska källor	36
8.2 Intervjuer.....	36
9. Bilagor	37
9.1 Bilaga 1: Frågeschema.....	37
9.2 Bilaga 2: Svar från första intervju med Anders Linder.....	39
9.3 Bilaga 3: Svar från andra intervju med Andreas Ekström.....	42

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Uppslaget till denna uppsats kommer sig av att vi under våren studerat en kurs som heter Alternativ media och att begreppet weblog, eller blogg där dök upp. Vi fastnade snart för detta, för oss, nya uttryckssätt som Internet gav möjlighet till. Bloggen, eller webloggen är ett sätt att på Internet kunna skriva ner sina tankar om omvärlden och att dagligen uppdatera dessa tankar. Mer bakgrund och förklaring till fenomenet kommer i vår bakgrundsanalys av bloggar i kapitel 2, men det kan vara bra att redan här förklara ordet blogg. En blogg är ett medium på Internet där vem som helst kan skriva och publicera sina tankar och funderingar. Det kan röra sig om allt från vad jag gjort idag till kommentarer på samhällsfrågor. Den värld av bloggar som finns att tillgå på Internet kallas för bloggofär och den som skriver en blogg kallas för bloggare.

Vi har samtidigt under inläsningen av ämnet uppmärksammat att bloggen är ett outforskat område inom kommunikationsforskningen och att fenomenet ännu är mycket ungt, både i Sverige och i resten av världen. Vi har även insett att det under arbetets gång har poppat upp ett stort antal nya bloggar. Ett exempel på detta är Expressens försök att starta ett bloggforum via sin hemsida, där några av deras journalister får ett större utrymme än vad de har i pappersformat. Det är mycket därför vi finner det spännande att göra en undersökning av bloggar. En annan spännande vinkel vi stött på är de fall utanför Sveriges gränser där exempelvis högt uppsatta mediearbetare förlorat jobbet som en effekt av det som skrivs i bloggarna, även detta kommer vi att gå igenom mer i vår bakgrund.

Habermas talar i sin bok *Borgerlig offentlighet*¹ om den privata och den offentliga sfären och gör en historisk odysseé tillbaka till de europeiska kaffehusen fram till den offentlighet som vi kunnat se växa fram under 1700-talet. Hans teorier om det privata och det offentliga är det vi finner mest intressant för vår undersökning, då journalisten arbetar i det offentliga och den allmänne bloggaren arbetar privat i avseende på produktionen, trots att de båda verkar för att synas för den stora massan och att hos den få sin röst hörd. Det är i denna problematisering som vår undersökning tar sitt avstamp, hur det kan komma sig att en journalist, som redan har alla verktyg för att kunna synas i det offentliga, tar hjälp av det privata mediet weblog för att ytterligare befästa sin åsikt. Vi lever i ett medierat samhälle, ett samhälle där vi dagligen

möter kommunikation oavsett om vi sitter på tunnelbanan på väg till jobbet eller om vi sitter hemma i TV-soffan och ser vårt favoritprogram. Det är i det offentliga som vi sätter störst tilltro till det som sägs, men kanske är det i det privata som vi faktiskt säger vad vi tycker. Det är ur detta som vi vill börja undersöka bloggen, dess slagkraft och dess nytta i vårt samhälle ur ett journalistiskt perspektiv.

Under vårt arbetes gång har det i bloggofären dykt upp otaliga kvantiteter nya bloggar som alla har väckt vissa frågor. Den fråga som varit övervägande mest ställd är; Är detta verkligen en blogg, i ordets rätta betydelse? Vad en blogg är kommer vi att gå igenom mer i vår bakgrundsbeskrivning, men vi kan redan här nämna tre kriterier en blogg bör uppfylla:

- Den uppdateras ofta.
- Den kan länkas tillbaka till.
- Den ger utrymme till att besvara inläggen.

Dessa kriterier uppfylls inte av många av de bloggar som skrivs i exempelvis tidningars regi och det bästa/värsta exemplet är Aftonbladets pappersblogg, dagligen publicerade recept i pappersupplagan av Aftonbladet². Som man kan se redan här inledningsvis finns det en mängd uppslag att utforska men vi ska nedan bena ut vad vår undersökning kommer att handla om och hur vi gått tillväga.

1.2 Problemformulering

Det är inte alla som har de möjligheter som en journalist har att skriva ner och publicera det de vill säga, med en stor publik som lyssnar, därför ser vi att det fria ordet kanske inte är så fritt. Vem som helst kan inte anta en ståndpunkt och göra sig hörd i en större offentlighet, utan får begränsa sig till sin privata krets. Här har bloggen vunnit mycket i att var och en som bloggar är en tankeproducent, med sig själv som redaktör. Författandet av en blogg kan liknas vid ett redaktionellt arbete där ett nyhetsurval görs för att bestämma vad som ska förmedlas ut till allmänheten. Teorierna som ligger bakom detta kallas inom kommunikationsforskningen för agendasetting samt gatekeeping. Agendasetting är en teori som kort går ut på att bestämma dagordningen för de nyheter som ska publiceras³. Gatekeeping är en sorts premiss för att bestämma agendasetting. Det handlar om att bestämma vilka nyheter som ska passera

¹ Habermas Jürgen, *Borgerlig Offentlighet*, fjärde upplagan, (Lund 2003/1962).

² Aftonbladets pappersupplaga, dagligen.

³ McQuail, Denis *Mass Communication Theory* 4th edition (Oxford 2000) sid. 455-56.

den "gate" som leder ut till allmänheten⁴. I bloggskrivandet anser vi att dessa två procedurer används och att de även har betydelse för vad det är som skrivs i de olika bloggarna som finns tillgängliga på Internet. I sitt skrivande har individen möjlighet att ur det privata, offentliggöra sina tankar och idéer och göra dessa till en del av offentligheten, av bloggosfären. "Nätet är en del av den moderna offentligheten", svarar Anders Linder på en av våra frågor vi ställt i den intervju vi gjort med honom⁵. Som vi ska se senare så talar Habermas om offentligheten ur ett slags exklusivt perspektiv. I denna offentlighet har endast män tillträde och de har en särskild arena att mötas på, i de så kallade kaffehusen⁶. Denna form av offentlighet har genomgått en förändring som vi kan förstå, men när man ser till bloggarna kan bloggosfären liknas vid denna offentlighet.

Offentlighet som vi ser det idag är en öppenhet där alla får delta, och inte som i Habermas 1700 – talseuropa där männen hade ensamrätt att vara med. Idag är offentlighet förknippad med individen och dennes förehavanden medan det hos Habermas mer var fråga om en slags exklusiv klubb, där männen träffades och samtalade om dåtidens samhälle och de rön som då kommit fram. Offentlighet är något vi idag tar för givet och inte som på 1700 – talet, något som vi kämpar oss till för att tillhöra.

1.3 Syftesbeskrivning

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om det finns ett användningsområde för journalisten att använda sig av bloggar och dess möjligheter. Vi tror att journalisten i sitt dagliga arbete har möjlighet att i det offentliga göra sin röst hörd och få ett gensvar i samhället, dels genom publikrespons och dels genom mängden utrymme han/hon får i sitt medium. Vi är även av den uppfattningen att journalisten, ja människor i det offentliga i allmänhet, använder sig av bloggen för att vinna en publik, för att synas. Det blir vår uppgift att försöka reda ut detta.

Motsatsparen privat - offentlig är genomsyrande för vår undersökning, eftersom det med journalisten är tal om en offentlig synlighet medan de som skriver en blogg representerar det privata. Vi vill undersöka bloggen som fenomen och då i synnerhet varför journalisten väljer att använda sig av denna alternativa medieproduktion, trots att han har möjlighet att genom sin redaktion kunna uttrycka sig och bli publicerad för en allmänhet som lyssnar till honom/henne. Vi kommer med hjälp av intervjuer försöka att klargöra hur bloggen används

⁴ Ibid, sid. 276.

⁵ Bilaga 2, svar från Anders Linder.

⁶ Habermas, se även kapitel 3 för vidare diskussion.

av journalister och till vår hjälp kommer vi att använda Jürgen Habermas teori om offentlighet så som han har förklarat det i sin bok *Borgerlig offentlighet*⁷.

1.4 Frågeställningar

Eftersom vår undersökning går ut på att se om det bland journalister finns ett behov av att använda bloggar som ett alternativ/komplement till sitt dagliga arbete, blir alltså vår frågeställning som följer:

- **Hur ser journalisten på bloggen i avseende på det offentliga och det privata?**

Detta är den stora frågan och det är den vi kommer att mest försöka analysera oss fram till genom att ställa några underfrågor till denna:

- **Vilket urval gör journalisten då han/hon skriver i sin blogg?**
- **Hur kan journalisten använda sig av bloggen?**

1.5 Empiriskt material och litterärt ramverk

För att kunna utföra en analys har vi intervjuat två stycken journalister, i tur och ordning Anders Linder, ledarskribent på Svenska Dagbladet och Andreas Ekström, journalist på Sydsvenskan, dock verksam på Dagens Nyheter då intervjun gjordes. Detta blir vårt empiriska material. Dessa två bloggare skiljer sig åt i det innehåll deras bloggar har. Linder skriver sin blogg via Svenska Dagbladets hemsida och han kallar den PJ Just Nu. Ekström skriver via ett blogghotell som heter blogspot.com. Ett blogghotell är en hemsida där man lätt kan skapa och publicera en blogg genom att skriva in sina personuppgifter, välja ett namn och sedan är det bara att sätta igång. Innehållsmässigt skiljer de två sig åt genom att PJ Just Nu har ett mer politiskt budskap, medan Nya ordlekar är mer inriktad på Ekströms personliga erfarenheter. En skillnad till finns i hur de publicerar sina respektive bloggar. PJ Just nu, är en blogg som publiceras via Svenska Dagbladets hemsida, vilket kan innebära att den kontrolleras via redaktionen på samma tidning. Nya Ordlekar publiceras via ett blogghotell och det är därför Anders Ekström själv som bestämmer innehållet. Denna problematik har vi i åtanke då vi analyserar vårt arbete, men vi utgår från att de båda är bestämmande i vad för innehåll som publiceras på vardera blogg.

⁷ Habermas, *Borgerlig offentlighet*.

Våra intervjuer var till en början tänkta att genomföras öga mot öga med de utvalda respondenterna, men allt eftersom tiden gick blev vi mer och mer införstådda med att de respondenter vi ville intervjuar inte hade tid att träffa oss. Detta har för oss inneburit att vi varit tvungna att göra intervjuerna via mail, vilket vi måste kommentera här. Det finns många fördelar med att göra intervju via mail. En av dessa är att det inte råder några som helst tvivel på vad det är som sägs av respondenten. Vi slipper allt det mellansnack som kan försigkomma under ett möte och vi eliminerar därför mycket extrajobb som kan bli vid transkriberingen av ett möte. Samtidigt finns det många nackdelar med detta också. Det finns inte samma förutsättningar till att följa upp intervjun som det gör vid ett möte. Om det skulle förekomma några oklarheter så kan dessa redas upp på en gång vid ett möte, vid en mailintervju kan detta göras om än inte lika effektivt. Detta visade sig under åra mailintervjuer, där vissa frågor har missuppfattats och därför har inte respondenterna svarat lika utförligt som på andra frågor. Detta problem hade vi sluppit om vi fått göra intervjuerna under ett möte. Trots att vi stött på problem redan innan intervjuerna genomförts, tror vi att det material vi fått fram är tillräckligt för att kunna analyseras och leda till resultat.

Det litterära material vi använder oss av kommer till största del vara artiklar publicerade på Internet, men vi har även försökt hitta bokpublikationer som vi tror kan vara av intresse för vår undersökning. Till vår bakgrundsbeskrivning av bloggen är materialet till största del hämtat från Internetartiklar vi hittat då vi sökt efter bloggar via sökmotorer som finns tillgängliga, så som google.se. Vi har även hittat böcker i ämnet som vi funnit intressanta och som kunnat tillstå med information som varit till användning. Bland dessa har vi valt två böcker som stuckit ut mer och dessa är; *We've got blog, How Weblogs are Changing our Culture*⁸ och *Bloggning, Genius Strategies for Instant Web Content*⁹. Vidare har vi i vår problemorientering använt Denis McQuails¹⁰ förklaringar av Agendasetting och Gatekeeping. Som huvudlitteratur till vår teori har vi förstås använt Habermas *Borgerlig Offentlighet* och har därur försökt att bena ut vad som är en offentlighet och hur den projiceras på ett samhälle. Detta är en del av det litterära ramverk vi har valt att använda.

1.6 Avgränsningar

I vår inledning nämnde vi att bloggen är ett outforskat ämne och därför har vi varit tvungna att avgränsa vårt arbete. Till en början satt vi med tankar och idéer som kunnat ta oss in i ett

⁸ Perseus Publishing *We've got blog, How Weblogs are Changing our Culture* (2002).

⁹ Stone, Biz *Bloggning, Genius Strategies for Instant Web Content* New Riders Publishing (2003).

¹⁰ McQuail.

flerårigt forskningsarbete och det stod mycket snart klart att vi var tvungna att begränsa oss och snäva vår inriktning för att över huvud taget kunna sätta ihop ett arbete om bloggar. Först och främst har det varit ett måste att förlita sig till vad som skrivs på Internet, vad gäller bloggar. Här ligger ett av de största problemen vi stött på under arbetet. Hur förhåller vi oss till det som skrivs om bloggar av parter som själva är aktiva bloggare? Vi kan inte som med textkällor förlita oss på att det som sägs är sant och att det inte är en skönmålad bild som målas upp av de aktiva bloggarna. Mer källkritik för vi i samband med att vi skriver om källorna. Vi har ingen tidigare forskning att tillgå vad det gäller bloggen och dess användare/producenter utan måste lita till vad vi själva läser och för egen maskin analysera detta till en slutprodukt som står sig som uppsatsämne. Detsamma gäller den litteratur vi hittat om bloggar. Även den är författad av bloggare och det är bara deras egen uppfattning som får utrymme att berätta vad det är som gäller angående bloggar.

Som vi nämnde här ovan har vi varit tvungna att begränsa vårt arbete och det har vi gjort genom att skära ner vår syftesbeskrivning till att handla om den redaktionellt anknutna journalistens användande av bloggen. Vi har i motsats till det offentliga arbetet journalisten utför, sett bloggen som ett privat fenomen som vem som helst kan använda sig av. Det är ur detta fingerade motsatspar vi anser att Habermas teorier om offentlighet passar in och kan fungera som en katalysator till vårt arbete. Vi ser på journalistens redaktionella arbete som offentlighet, något som når fram till ”de till publik församlade privatpersonernas sfär”¹¹. Detta är något som även bloggarna gör, men vi vill skilja dessa två begivenheter, journalistiskt arbete och bloggförfattande, åt genom att kalla dem offentligt arbete och privat skrivande. Vi vill visa att det skiljer sig åt att skriva för en tidning och att skriva för den egna vinningens skull och det är här som vi ser ett intresse att undersöka varför journalisten väljer att använda sig av båda medierna till att göra sig hörd. Vi vill påvisa att det kan vara så att när journalisten väljer att skriva en blogg, så väljer han bort sin offentliga roll som journalist, snarare än att komplettera de båda till ett gemensamt forum där bloggen fungerar som en kanal ut till dem som inte läser tidningen.

Vi har även stött på problem då vi har sökt respondenter till vår undersökning. Redan inledningsvis gjorde vi en avgränsning till att vi endast behövde två till tre respondenter för vi är av uppfattningen att vi genom strukturerade intervjuer skulle få fram tillräckligt med material till undersökningen. Mer om vår metod kan läsas om i avsnitt 4. Problemen vi haft

¹¹ Habermas, sid. 35.

har rört sig om att hitta respondenter som varit villiga att ställa upp i en intervju över huvud taget. Det visade sig när vi sökte efter bloggande journalister att deras tid var mycket dyrbar och att de inte ville, eller hade lust till att ställa upp i en intervju öga mot öga. När vi valt respondenter har vi först tittat på de bloggar som finns att tillgå i bloggofären och därur försökt urskilja vem som var journalist till yrket och vem som inte var det. När detta var gjort så tog vi kontakt med de tre vi hade hittat och ställde frågan om de var intresserade att medverka i vår undersökning. Den första som tillfrågades sa helt enkelt att han inte hade tid alls att svara på några frågor, de andra två var lite mer välvilliga, men hade inte tid till en intervju öga mot öga. En tänkt respondent uteblev helt efter att ha tackat ja till att medverka. Vi var tvungna att rådfråga vår handledare och kom då fram till att vi var tvungna att sköta intervjuerna via mail. Detta har medfört att vi inte kunnat göra någon uppföljning av frågorna, i form av följdfrågor som kan dyka upp i själva intervjusammanhanget. Vi är dock av den uppfattningen att vi med våra intervjuer kunnat få fram tillräcklig information till vår undersökning utan att den för den delen blivit hämmad av de motgångar vi stött på under arbetets gång.

1.7 Disposition

Inledningsvis kommer vi att ge en bakgrund till varför vi valt att undersöka just bloggen ur ett journalistiskt perspektiv. Vi följer upp detta genom att ge en bakgrundsanalys/beskrivning av bloggen i allmänhet. Därefter kommer vi att redogöra för de teorier vi kommer att använda oss av. Den teori som är mest relevant för denna undersökning är Habermas tankar kring det offentliga och det privata hämtade ur hans bok *Borgerlig Offentlighet*, men även journalistiska teorier om agendasetting och gatekeeping tycker vi passar in i vår studie. När detta är gjort redogör vi för vår metod som är intervjuer gjorda med journalister som ska ge oss ett material som vi avslutningsvis kommer att analysera, samtidigt som vi begrundar vårt material och försöker hitta ytterligare infallsvinklar till en vidare forskning i ämnet. För det är vår bestämda uppfattning att bloggen som medium inte är färdigutforskat, utan vi har endast börjat röra vid ytan av en fantastisk möjlighet att göra sin röst hörd.

1.8 Förtydligande

I detta arbete använder vi oss av en viss terminologi som kan vara svår att förstå i längden. Vi vill därför göra ett förtydligande redan inledningsvis för att minimera risken för missförståelse. Här följer en kort ordlista:

- Blogg (webblogg) = Den elektroniska dagbok som finns på Internet
- Bloggare = Den person som använder sig av blogg
- Bloggosfär = Den ”sfär” av bloggar som finns på Internet

Med detta avser vi underlätta för läsaren när orden är frekvent förekommande i arbetet.

2. Vad är en blogg?

Att skriva en bloggens historia är inte något man gör på ett enkelt sätt. Främst, då bloggen är ett utforskat område som inte finns att läsa sig till över huvud taget, om vi inte vänder oss mot bloggarna själva och lyssnar till vad de har att säga. Först kanske vi måste reda ut vad en blogg egentligen är.

Dagens Nyheters nätupplaga dn.se förklarar ordet ”blogg (på engelska blog) som en förkortning av webblogg, en sorts kombination av personlig dagbok och krönika skriven av en privatperson och utlagd på nätet”¹². Stockholms stadsbibliotek förklarar den som ”en webbplats med kortare artiklar presenterade i kronologisk ordning med det senaste *inlägget* (vår anm) överst”¹³, men vad säger detta oss egentligen? Är det inte fråga om en vanlig hemsida där någon privatperson lägger ut sitt liv och delar med sig av det. Är inte bloggen att likna vid 1700 – talets pamflettskrivelser, där nidtexter förmedlades via ett slags flygblad? En sak som är säker är att bloggen har kommit att bli ett modeord, ett fenomen som dyker upp i de mest förunderliga utföranden och det är ett massivt arbete bara att se om det rör sig om en blogg i ordets rätta betydelse eller om det bara är ett försök att följa en modefluga. För att få någon som helst struktur på vår historia så börjar vi med att ge en kort beskrivning av Internet.

Den som uppfann Internet brukar tillskrivas en man vid namn Tim Berners-Lee¹⁴. Tim examinerades från Queens College vid Oxford University, 1976 och byggde sin första dator 1978, endast med hjälp av en lödkolv och en gammal TV. Han fick anställning vid ett laboratorium i Schweiz, där de sysslade med partikelfysik. Under sin anställning vid laboratoriet utvecklade Tim en programvara som möjliggjorde nätverksarbete, där personal kunde arbeta tillsammans via sina datorer och han döpte programvaran till ”WorldWideWeb”¹⁵. Internet var fött och introducerades sommaren 1991. Vad har då detta med bloggar att göra? Biz Stone vill med denna odysseé visa att Internet med dess hemsidor inte är annat än en inledning till bloggen. Hemsidan är en på Internet publicerad ”dagbok” som kontinuerligt uppdateras för att vara ”up to date”. Skillnaden mot en blogg är inte stor men visst finns det skillnader. Närmast följer en något teknisk förklaring som vi finner nödvändig.

¹² [http://www.dn.se/Dnet/road\(Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=350384](http://www.dn.se/Dnet/road(Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=350384) 2005-03-08.

¹³ <http://www.ssb.stockholm.se/templates/OneColumn.asp?id=11052> 2005-03-08.

¹⁴ Stone, sid. 3.

¹⁵ Ibid., sid. 4.

Internetsajten intressant.se ger i sin förklaring till vad en blogg är en liknelse vid en fikarast på jobbet¹⁶. De säger att diskussionen på en blogg inte skiljer sig från det som sägs under kafferasten på arbetsplatsen, där allt mellan himmel och jord debatteras. På liknande sätt fungerar den elektroniska dagboken, bloggen, där skribenten har möjlighet att kommentera vad helst han/hon finner intressant i vardagen. Det kan handla om senast inköpta tröja till vad som händer i världen. Det är nu det börjar bli intressant. De flesta bloggar ger möjligheten att kommentera det som skrivs. Kommentarsfunktionen möjliggör en diskussion där alla som läser ges utrymme att vara med, vilket kan liknas vid vad Habermas säger om offentlighetens premisser för att kunna fungera oklanderligt¹⁷. Skribenten kan även lämna så kallade trackbacks, vilka fungerar som länkar till kommentarer om det du för tillfället läser. Detta är bra då man snabbt kan få andra synvinklar eller rättelser på det man läser. En annan teknisk lösning är vad som kallas permalänkar. En permalänk är en funktion som gör att varje blogginlägg tilldelas en egen unik webbadress. Det innebär alltså att man när som helst kan använda samma webbadress för att komma tillbaka till inlägget flera månader efteråt. Till sist finns det något som kallas RSS – flöden och som innebär en slags hjälp att hålla reda på inlägg på olika bloggar. RSS – flödet är något man prenumererar på och för det krävs att man har en RSS – läsare. Exempel på sådana är till exempel den webb – baserade Bloglines eller den fristående FeedDemon¹⁸. När vi nu vet lite mer vad en blogg egentligen är så är det på sin plats att försöka sätta in bloggen i en historisk kontext.

Bloggen är ett relativt nytt fenomen som dykt upp på Internet. Det är svårt att sätta ett exakt datum på när bloggen blev till, men det är inte helt fel att säga att de kom till omkring 1996 – 97. Då fanns det inte mer än en handfull sajter som kunde identifieras som bloggar¹⁹. John Barger, även kallad ”webbloggens fader” var den som sammanfattade dessa sajter och gav dem namnet webblogg²⁰. Sedan dess har fenomenet bara växt och växt och idag kan vi inte svara exakt på hur många bloggar det finns, men de blir bara fler och fler. Framgången har till stor del att göra med de webblogg – program som finns att tillgå på Internet. Där är det i princip bara att fylla i ett personuppgiftsformulär, välja ett användarnamn och sen är det bara

¹⁶ Vad är en blogg? <http://intressant.se>, 2005-03-08. Intressant.se är en sajt som kategoriserar blogginlägg och ger länkar ut i bloggofären.

¹⁷ Se kapitel 3.1.

¹⁸ <http://intressant.se>, 2005-03-08.

¹⁹ Blood, Rebecca, 7 September 2000 i Perseus Publishing, s. 7.

²⁰ <http://www.lararnastidning.net>.

att börja blogga. Exempel på sådana program är de som finns på sajterna www.blogspot.com och www.bloggi.se. Vad är det då som bloggarna gör?

Mest intressant för oss är att titta på de bloggar som skrivs av de vi intervjuat, Nya Ordlekar²¹ och PJ Just Nu²². PJ Just Nu tar upp och kommenterar det som händer i världen. Kanske fungerar denna blogg som en förlängning av Svenska Dagbladets ledare, eller kanske som intressant.se refererar till den, som aktivism på nätet. Nya Ordlekar är dock mer inriktad på det mer publika. Här kommenteras iakttagelser på Stockholms Centralstation och journalistik i allmänhet, hela tiden med vad det verkar som, ”glimten i ögat”.

Det är det som vi till en början uppmärksammade bloggen för, kommentarer som rör journalistiken. När vi på våren 2005 satt och diskuterade vad som kunde vara mest intressant som uppsatsämne sprang vi av en slump på ett reportage i Sveriges Televisions Mediemagasinet. Programmet tog upp bloggen och talade om den som en journalistisk granskare, ett nytt sätt att kritisera medierna på²³. Fredrik Wackå, som till vardags är webbrådgivare och bloggare intervjuas i programmet²⁴. Han säger; ”medierna var inte utsatta för granskning förut, det är de nu, av bloggarna”²⁵. Han fortsätter; ”Även om en enskild bloggare bara har hundra läsare, så är det ett gäng andra bloggare, och det ger en snabb ringarna – på – vattneteffekt, många bloggar når en massa som tillslut traditionella medier snappar upp”²⁶. Denna ringar – på – vattneteffekt har gjort sig gällande i USA.

”Dan Rather är ledsen”²⁷, står att läsa på svt.se. Han var nyhetsankare på TV – kanalen CBS i USA, fram till dess att amerikanska bloggare avslöjade att han felaktigt försökt smutskasta president Bush inför det senaste valet. Liknande hände Eason Jordan, som var nyhetschef på CNN. Han råkade ”under ett möte, som inte alls hade med CNN att göra, /.../ säga att amerikansk militär medvetet skjutit på journalister i Irak”²⁸. Detta blev väl omdebatterat bland de amerikanska bloggarna och Jordan tvingades avgå efter 23 år som nyhetschef. Detta ger bloggen ett stort utrymme för mediekritik, ”vilket en journalist på SVT fick erfara, då hans

²¹ <http://nyaordlekar.blogspot.com/>.

²² http://www.svd.se/dynamiskt/ledare/did_7772005.asp.

²³ Sveriges Television, Mediemagasinet, 2005-03.

²⁴ <http://www.wpr.se>, 2005-08-08

²⁵ <http://svt.se>, Mediemagasinet 10 mars, 2005, 2005-08-08.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

politiska blogg sades vara oförenlig med hans opartiska roll som politisk journalist”²⁹. Vad som hände med honom och vem det rör sig om avslöjar inte historien. Som vi kan se finns det en stor potential för bloggen att bli någonting att räkna med i framtiden, men ännu har vi inte hunnit så långt i Sverige, för oss som tycker att det som sägs i media inte är till fullo att lita på. Hur kommer det sig då att fler och fler journalister väljer att börja använda detta medium för att göra sin röst hörd? Ofta blir det halvtappa försök dessutom. I Dagens Media kan man läsa hur Fredrik Wackå kritiserar Expressens försök till att gå med i bloggofären, ”det är ganska uppenbart att de inte förstått bloggformatet fullt ut”, säger Wackå³⁰.

Självklart är det så att alla vill hänga med i den nya tiden och det är inte så att vi ska hindra dem att synas, men kanske är det på sin plats att vi en gång för alla bestämmer oss för vad en blogg är för något. Journalisten kan blogga hur mycket han/hon vill, men det är upp till denna uppsats att se om det sätt som journalisterna använder sig av bloggen nödvändigt.

²⁹ <http://www.ths.kth.se/nyheter/osqledaren/arkiv/index.html>. Osqledaren #4 04/05. Osqledaren är en tidning som ges ut av THS, Tekniska Högskolans Studentkår.

³⁰ <http://www.dagensmedia.se>, 2005-08-08

3. Teoretiska utgångspunkter

I det här kapitlet vill vi leda dig som läsare in i den teori som vi valt att använda till vår analys. Det är vår uppfattning att journalistik och bloggande inte går hand i hand vad det gäller innehåll, utan att de på något sätt jobbar mot varandra. Journalistiken i det offentliga och bloggen i det privata, vad gäller produktion, utåt sätt verkar de båda i offentlighetens tjänst.

3.1 Habermas och motsatsparen offentligt/privat

Att läsa och förstå Habermas *Borgerlig offentlighet* kräver en hel del av dig som läsare. Huvudsakligen beror detta på att teorierna grundar sig på ett samhälle som växte fram under 1700 – talet i Europa och att detta samhälle hunnit bli reviderat sedan dess. En sekundär anledning till svårighet är att typen av offentlighet som diskuteras av Habermas är en idealtyp, inte en faktisk bestämmelse av hur det ser ut i vårt samhälle. Den borgerliga offentligheten avser aristokratin och borgarna, samtidigt utelämnar den allmänheten som här består av kvinnor och gemene man. Detta medför att studien försvåras och att vi som forskare krävs på en större uppmärksamhet än om Habermas studie hade varit direkt applicerbar på ett svenskt samhälle av idag.

Inledningsvis kan vi förklara offentligheten med hovet. Hovet med dess representanter utgjorde, fram till uppkomsten av kaffehus, salonger och tischgesellschaft, offentligheten och det var genom hovet allmänheten kom att få sin upplysning³¹. Hovet var vad Habermas kallar en representativ offentlighet som innebar att det var hovet som hade den yttersta rätten att förmedla budskap vidare ut i allmänheten. Habermas gör en liknelse tillbaka i tiden till den grekiska antiken med dess oikos – hus, där mannen var överhuvud och hade det yttersta ansvaret för de som bodde i hans hus³². Det var enbart mannen som kunde röra sig fritt i samhället och det var han som förde diskussionen i allmänheten. Kvinnor, barn och slavar var inte utbildade och därför inte tillräckligt kunniga att göra detta, varför de var tvungna att rätta sig efter oikosdespoten och vad han i sin upplysthet hade att förmedla³³.

³¹ Kaffehus, salong och tischgesellschaft är begrepp som används av Habermas för att beskriva den borgerliga offentlighetens framväxt i England, Frankrike och Tyskland. Vi kommer fortsättningsvis att hålla oss till kaffehus som begrepp för att förenkla vårt skrivande.

³² Habermas, sid. 14-21.

³³ Ibid., sid. 15. Habermas använder även begreppet pater familias och godsherre, men vi har valt att använda oss av den grekiska varianten.

Denna typ av offentlighet, där den representeras av ett eller flera sändebud vill vi likna vid det redaktionella arbetet på till exempel en tidning. Som vi kommer att se lite längre fram finns det medel att befästa detta ansvar genom gatekeeping och agendasetting. Hovet eller oikosdespoten är på en redaktion att likna vid den ansvarige utgivaren som har det yttersta ansvaret för vad som kommer att publiceras i tidningen. Den enskilda reportern kan då ses som en representant för vad redaktionen står för och det är reportern som då får synas ute i det offentliga. Hur kan vi då förklara det offentliga mer ingående?

Kaffehusen växte som sagt fram under 1700 – talet i England, Frankrike och i Tyskland som en reaktion på att fler och fler inom borgerligheten kände ett behov att diskutera samhällliga frågor. Habermas liknar kaffehusen vid ett centrum för litterär och politisk kritik, som ”/.../ett organiserat uttryck för tendensen till en permanent diskussion mellan privatpersoner”³⁴.

”Förnuftet – som skall förverkligas i ett offentligt bruk av förståndet genom en rationell kommunikation inom en publik av bildade personer – behövde, på grund av att det hotar alla herraväldesförhållanden, självt skyddas från offentliggörande”³⁵. Dessa diskussioner krävde i sig vissa kriterier som kan förklara detta lite närmare. Habermas har uppmärksammat dessa i tre punkter³⁶.

För det första krävs det av samtalsdeltagarna att det inte råder någon inbördes skillnad dem emellan. Detta betyder att vem som helst, med tillgång till ett kaffehus, oavsett vilken ekonomisk, politisk eller samhälllig tillhörighet kan samtala med samma förutsättningar som en deltagare med exempelvis högre bildning än den förre. Resonemanget blir alltmer krångligt ju mer man försöker bena ut det men vi ska försöka att reda ut begreppen. I 1700 – talssamhället eller idag har olika personer olika status satta efter konventioner som bestämdes för en länge sedan. Detta innebär att vissa personer har en högre status än andra i samhället och att de därför ser sig själva ha ett högre värde³⁷. Habermas säger att detta måste bortses från, att samtalsdeltagarna måste ha samma status för att kunna föra en diskussion på samma nivå³⁸. Det är dessa samtal och diskussioner som senare ligger till grund för det som kommer

³⁴ Ibid. sid. 42.

³⁵ Ibid. sid. 42.

³⁶ Ibid. sid. 42ff.

³⁷ Vi har inte kunnat hitta någon tillförlitlig källa till detta, men det är vår uppfattning att detta faktiskt råder i samhället idag utan att vi som människor vill erkänna detta. Vi tror även att detta är Habermas uppfattning.

³⁸ Habermas, s42f. Habermas har även förfinat denna tes vidare i boken *Kommunikativt Handlande*, där han säger att varje samtalsdeltagare måste nollställa sin status i samtalssituationen. Alla är vi lika värda, och har samma möjligheter att förändra vår ståndpunkt under samtalets gång, då vi som samtalare blir överbevisade.

att bli den allmänna uppfattningen, vedertagen bland allmänheten, så som de får den återberättad i det offentliga rummet utanför kaffehuset.

För det andra så införs det i kaffehuset en problematisering av områden som inte tidigare har satts i fråga. Dessa områden är bland annat filosofi, litteratur och konst, områden som tidigare haft tolkningsmonopol av kyrkan och den statliga auktoriteten. Dessa områden blir med kapitalismens utveckling tillgängliga för allmänheten inte bara som representationer genom kyrkan och staten utan som föremål som kunde införskaffas av de nyrika borgarna. När dessa områden sedan blir föremål för en allmänhet så får de en nybetydelse. Från att tidigare ha varit information, förmedlad av en auktoritär förmyndare i form av kyrka och stat blir dessa kulturyttringar allmänt tillgängliga och därför en bruksvara. De förlorar sin offentliga representation och blir enbart offentliga. I privat ägo blir de även föremål för diskussion mellan de privatpersoner som tillhör den borgerliga offentligheten och de får därför en ny mening, bara genom att de omtalas på ett sätt som är nytt för tiden, frammanat av borgarna. Detta förlopp som ovan nämnts omvandlar kulturyttringarna till varor och leder för det tredje till en publikens principiella öppenhet. Habermas menar att publiken inte kunde avskärma sig från allmänheten till att bara bestå av en liten klick. De är alltid del av en större instans, nämligen samhället. Ute på gator och torg och vid marknader kunde vem som helst med bildning ta del av samtalen och föra dem vidare. Publiken växte därmed från att bara vara den borgerliga publiken till att bestå av alla privatpersoner som kunde läsa och förstå det som sades, förutsatt att de hade egendom och bildning³⁹.

³⁹ Ibid, sid. 43f.

Här står alltså tre premisser för att göra offentligheten möjlig, men hur är det möjligt att urskilja offentligheten i samhället. Habermas försöker att göra detta med hjälp av ett schema över hur samhället ser ut och hur det är uppdelat⁴⁰.

Privatområde		Den offentliga maktens sfärer
Borgerligt samhälle (varuutbytets och det samhällseliga arbetets område)	Politisk offentlighet	Stat (statsförvaltningens område)
Kärnfamiljens inre rum (borgerlig intelligens)	Litterär offentlighet (klubbar, pressen) (Kulturmarknaden)	Hovet (adligt-höviskt samhälle)
	”Stad”	

Som vi kan se i detta schema är offentligheten en stor del av samhället. Den egentliga privatheten syns bara i kärnfamiljens inre rum. Det offentliga rummet sträcker sig från staten och hovet ner till det borgerliga samhället, om man nu ska göra en avgränsning i ett redan avgränsat schema. Här stöter vi på ett problem, när det gäller att applicera denna teori på ett samhälle av idag. Det blir en hel del människor som inte omfattas av det offentliga. Det borgerliga samhället omfattar bara män med utbildning och det samma gäller för alla sfärer utom i kärnfamiljen, om än det är fadern i familjen som har ledarrollen. Vad som krävs av systemet är en slags allmän opinion, som Habermas senare nämner i sin bok. Som vi ser på en allmän opinion idag är det den uppfattning som blivit konvention i samhället, om än finns det de som inte ställer upp på dessa konventioner. Exempel på detta kan ses i 1960 – och 70 – talets debatt om kvinnans ställning och hur kvinnorna tog saken i egna händer och försökte att göra något. Habermas däremot är mer inriktad på en allmän opinion som ett svar på publicitet. Denna publicitet syftar till den resonerande offentlighetens, se ovan, kritik mot dåtidens överhet.

Offentligheten är alltså en sfär där bildade män rör sig och diskuterar de nya kulturvarorna och andra samhällseliga frågor som kommer i dess väg. Kvinnor och utbildade är förbisedda och räknas därför inte in i den tidens offentlighet, som hade sin scen i de så kallade

⁴⁰ Ibid. S.37.

kaffehuset. Som vi inledningsvis nämnde har dessa premisser reviderats fram till idag, då vi räknar alla till vad vi kallar offentlighet. Det privata däremot är lite svårare att få grepp om. När vi läser Habermas så uppfattas det privata som det som sker utanför det offentliga, det blir något av det som vi antyder i rubriken, en fråga om motsatsparen offentlig/privat. Vad som står klart är ändå att det offentliga har fått en mer betydande roll idag än vad Habermas målar upp i *Borgerlig offentlighet*. Detsamma gäller för det privata som idag betyder mer för oss som människor än vad det kanske gjorde under 1700 – talets Europa. Det mest påtagliga är att det idag är i offentligheten som journalisterna syns och hörs och det är där vi kritiserar och granskar deras arbete. Vi kommer nu att försöka sammankoppla vår teori med bloggen för att försöka få fram en sammanhängande bild av hur vi teoretiskt kommer att behandla uppgiften vi tagit på oss, att granska journalistens användande av bloggar. Hur de i det privata väljer att skriva ytterligare om deras vardagliga reflektioner, när de har en hel offentlighet att göra detta i.

Slutligen vill vi i detta stycke försöka göra en förankring av Habermas offentlighet i det samhälle vi lever i idag. Först ska sägas att den bild av offentlighet som Habermas målar upp är med dagens mått mätt ofullständig. I den borgerliga offentligheten är det inte, som idag, individen som är viktig, utan det är samtalet. Visst rör det sig i Habermas fall om en rationell varelse som samtalar, men vi har idag en något annan syn på denna rationalitet. Idag är offentligheten en arena för vem som helst att beträda och utnyttja medan det på 1700 – talet var en borgerlighet och då en manlig sådan som använde sig av den. Bloggosfären är en del av denna arena, där vem som helst, via sin blogg, kan offentliggöra sin röst för en allmänhet. Det är individen som tänker och det är denne som gör sin röst hörd.

3.4 Sammankopplande av teori med att skriva en blogg

Här kommer vi försöka att länka samman vår teori ytterligare till en enhetlig teori som vi tycker passar in på vår undersökning. Offentligt/privat är den teori vi har att tillgå. Vi har varit inne en del på den representativa offentligheten och hur den kan vävas samman med både gatekeeping och agendasetting. Vi kommer nu att gå in mer i teorierna.

På en redaktion pågår dagligen ett urvalsarbete med att välja nyheter och hur de ska presenteras. Detta urval bestämmer vad det är medierna tycker är viktigast och det är i slutändan de nyheterna vi läser i våra tidningar, det vi nämner vid agendasetting. Om vi tittar på det nyhetsflöde som syns i vår vardag kan man se att det på varje redaktion verkar ganska enhälligt vad det är vi som publik ska tycka är mest intressant. Alla de stora

tidningsreaktionerna har i stort sett samma nyhetsrapporteringen och det kan verka svårt att välja vem det är som är bäst. Därför kan det tyckas som att den enskilda journalisten måste slåss än hårdare för att göra just sin röst hörd och det är en massiv publik som ska göras uppmärksam. I denna offentlighet som journalisten har att röra sig i finns det mängder av individer som kanske inte är införstådda i vad just den journalisten skriver och står för och det är här vi tror att journalisten ser möjligheten med att blogga. Detta är ytterligare en hypotes vi har och det är inte på sin plats att besvara den ännu, men vi kände oss tvungna att nämna den. Habermas offentlighet är en exklusiv offentlighet där inte alla är medverkande, detsamma tycker vi gäller på en redaktion. Där är det de anställda som utgör offentligheten och som bestämmer vad det är som gäller. Det är på redaktionen som det publicerade tar sin form och det är här som nyheternas pärleport finns där nyhetsurvalet görs. Dessa skickas sedan vidare ut till allmänheten. Det handlar om att ligga rätt i tiden och att rapportera om det som publiken tycker är mest intressant. Men, som vi varit inne på lite tidigare finns det alternativa publiceringsvägar att tillgå om man ändå vill skriva om något som kanske inte kunnat passera "gaten". Bloggen är ett ypperligt verktyg att ta till när man vill kringgå redaktionen och sprida ett budskap, eller bara finner sin nyhet vara värdig att synas. På en blogg får journalisten möjlighet att skriva om vad helst han/hon vill och det sätts inga begränsningar i form av nyhetsvärdering och urval. På bloggen är det journalisten själv som gör dessa värderingar och urval och det måste vara en ovärderlig möjlighet. Här kan journalisten i det privata göra rapporteringar om det han/hon finner intressant och med lite hårt arbete kan bloggen få en läsekrets som innebär publicitet för journalisten. Journalisten har nu blivit privat offentlig.

I offentlighetens namn publicerar nu journalisten sina privata tankar och det finns inga begränsningar mer än han/hon själv. Men detta innebär även risker för journalisten. Dan Rather och Eason Jordan är bara några som råkat illa ut på grund av bloggare och att själv skriva blogg kan även det vara riskfyllt. Det forum som bloggen erbjuder på Internet är fyllt av andra bloggare som tar del av varandras inlägg och det är viktigt för den enskilde bloggaren att tänka efter vad det är han/hon säger med just sin blogg. Producenten blir publik och publiken blir producent, med bara sig själva att tänka på. Det blir oerhört viktigt för bloggaren att se efter vad som går genom dess "gate" och vilken "agenda" han/hon väljer.

4. Metod

Vi har som metod valt att intervjua journalister i deras roll som bloggare. Detta har vi gjort då vi tycker att det genom intervju går att få fram mest information som kan leda oss rätt i de frågeställningar vi har.

”Genom intervju kan man nå de inre världarna, det universum som varje människa rymmer”⁴¹. Intervjun kan därför ge oss mer information om ämnet än vad en textanalys eller kvantitativ studie kan göra, det är journalistens egna tankar vi vill åt, inte en närläsning av vad det är de skriver när de bloggar. Våra intervjuer har skett via mailkontakt och inte öga mot öga, vilket har inneburit vissa problem som vi kommer att redogöra för nedan. Vi kommer här nedan att redogöra för vår metod.

4.1 Förberedelser och urval

För att över huvud taget kunna genomföra en intervju krävs det en hel del förarbete. Vi måste ha ett syfte klart för oss så att vi kan sätta oss ner och skriva en mall för vad det är vi ska ställa för frågor⁴². Frågeschemat är utformat på så sätt att den inleds med något lättare frågor om bloggar i allmänhet, då det är temat på intervjun. Upplägget bör, enligt Ekström – Larsson vara så att det inte ställs känsliga frågor i början av intervjun, utan att sådana frågor kommer senare⁴³. Detta förarbete kräver att vi som intervjuare sätter oss in tillräckligt mycket i ämnet som vi ska fråga om, i vårt fall inläsning av bloggar och dess användning⁴⁴. När det är gjort behöver vi någon att fråga, en respondent. När vi gjorde vårt urval av respondenter har vi suttit otaliga timmar och sökt personer via Internet som vi tyckte skulle passa in i vår undersökning, denna form av urval kallas typurval⁴⁵. Vi har alltså letat reda på respondenter som passar bäst in i vår undersökning och som representerar vårt ämnesval. Våra kriterier på respondenterna var två, nämligen att de ska vara aktiva som journalister och att de skriver blogg, och som parentes, att de var villiga att ställa upp på en intervju. Det var här vi gick på en liten mina. Den första personen vi tillfrågade var helt enkelt negativt inställd till att bli utfrågad. Vi kunde inte med några som helst medel få denne att delta. De resterande tre personerna gick det lite bättre med, de var villiga att delta men, kunde inte ställa upp på en intervju i dess rätta bemärkelse. Ingen verkade ha tid att avvara en timme till att träffa oss och

⁴¹ Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red) *Etnologiskt Fältarbete* Studentlitteratur, Lund 1999 sid. 61.

⁴² Vårt frågeschema finns att läsa i kapitel 9.1 bland bilagorna.

⁴³ Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Studentlitteratur, Lund, 2000. sid. 59.

⁴⁴ Østbye, Helge, *Metodebok for mediefag* Polen 2002, sid. 102f.

⁴⁵ Ekström - Larsson, sid. 57.

vi hade kört fast. Vid samtal med vår handledare kom vi gemensamt fram till att vi skulle försöka genomföra en enkätintervju, där vi ställde frågor via mail och respondenterna svarade så utförligt de själva kunde. Detta blev ett bakslag för vår ursprungliga tanke, att kunna sitta ner med respondenterna och föra ett samtal under en längre stund och på så sätt få fram så mycket information det bara gick. Vi är ändå av den uppfattning att vi fått fram tillräckligt med information att besvara vår frågeställning.

4.2 Intervju

Ordet intervju kommer från franskans *entrevue* och betyder kort och gott ett ”möte, sammanträffande, och har sitt ursprung i ‘mellan två seenden’”⁴⁶. Det är alltså fråga om ett samtal mellan två personer, intervjuare och den som blir intervjuad. Samtalet ska leda fram till att besvara de frågor som intervjuaren har tänkt sig få svar på och det är den som intervjuar som ska leda samtalet dit. Detta är vad intervjun innebär i sin betydelse, men det vi har fått göra är att intervjua via mail, vilket har varit en aning problematiskt. Vi har utformat vårt frågeschema utifrån en mötesintervju, men har i slutändan fått genomföra vår utfrågning via mail. Vad som är viktigt i intervjusituationen är att den som intervjuas är väl införstådd i vad det är som händer och det har vi försökt att driva genom när vi frågade om vi fick göra våra intervjuer. Respondenten måste veta vilket syfte vi har med vår undersökning och varför vi valt att fråga just honom/henne. Intervjusituationen ger även utrymme till att testa olika hypoteser som man kan tänkas samlat på sig under inläsningen. Det är därför fråga om en viss förförståelse som vi har med oss in i våra intervjuer⁴⁷. Vi hade vissa fördomar med oss in i intervjuarbetet, efter att ha läst om bloggar och hur de har använts. Som vi kunde se i kapitel 2 fanns det exempel på journalisters avsättning som orsakats av bloggar, fakta som fått oss att anta att bloggen som fenomen kan ha en viss inverkan på det som sker i samhället. Det är bland annat därför vårt frågeschema rör frågor som har något med detta att göra.

Intervjun kan fungera väldigt väl då man kan få en inblick i respondentens värld, begreppsapparat och dess förståelse⁴⁸. Det var detta vi vill eftersträva då vi genomförde våra intervjuer, men eftersom vi inte fick möjligheten att möta våra respondenter öga mot öga kan vi ha missat en del av den inblicken. Vi har dock gjort vårt yttersta för att uppnå en sådan inblick ändå.

⁴⁶ Kaijser-Öhlander, sid. 57

⁴⁷ Kjörup, Søren, *människovetenskaperna – Problem och traditioner i humanioras vetenskapsteori* Studentlitteratur, Lund 1999, sid. 257f.

⁴⁸ Østbye, sid. 101

Det är till största del, som vi sett ovan, ett stort arbete vid förberedelsen och vid efterarbetet, medan själva intervjun går som av sig självt. Men, det finns en del att tänka på.

4.3 Metodkritik

Vår tänkta metod har många fördelar som vi kunnat se ovan, men det finns självklart en del aspekter som vi måste akta oss för, även om vi genomfört våra intervjuer via mail.

Intervjuerna kan till karaktären bli lite uppstyltade och det kan vara svårt att få respondenten att känna sig trygg i situationen. Detta är A och O i intervjusammanhang, enligt oss.

Respondenten kan i sådana fall svara knapphändigt och till och med ge svar som för oss som intervjuare inte är användbara. Detta är ett samspel som måste fungera i interagerandet med respondenten, annars kan undersökningen bli inkorrekt. Det är ingen lätt uppgift att ta sig för, att läsa av och verkligen förstå vad det är respondenten säger, men det är av vikt att man som intervjuare gör allt man kan för att genomsåda alla fällor. Vi tror att vi lyckats se alla dessa fällor så vår undersökning blir så rättvis som möjligt, men man kan aldrig riktigt säkert veta.

Våra intervjuer var till en början tänkta att genomföras öga mot öga med de utvalda respondenterna, men allt eftersom tiden gick blev vi mer och mer införstådda med att de respondenter vi ville intervjuar inte hade tid att träffa oss. Detta har för oss inneburit att vi varit tvungna att göra intervjuerna via mail, vilket vi måste kommentera här. Det finns många fördelar med att göra intervju mailledes. En av dessa är att det inte råder några som helst tvivel på vad det är som sägs av respondenten, eftersom de skriver ner sina svar. Vi slipper allt det mellansnack som kan försigkomma under ett möte och vi eliminerar därför mycket extrajobb som kan bli vid transkriberingen av ett möte. Samtidigt finns det många nackdelar med detta också. Det finns bland annat inte samma förutsättningar till att följa upp intervjun som det gör vid ett möte. Om det skulle förekomma några oklarheter så kan dessa redas upp på en gång vid ett möte, vid en mailintervju kan detta göras om än inte lika effektivt. Detta visade sig under våra mailintervjuer, där vissa frågor har missuppfattats och därför har inte respondenterna svarat lika utförligt som på andra frågor, vilket har inneburit att vi tvingats till att läsa och analysera svaren än mer noggrant. Detta problem hade vi sluppit om vi fått göra intervjuerna vid ett möte. Trots att vi stött på problem redan innan intervjuerna genomförts, tror vi att det material vi fått fram är tillräckligt för att kunna analyseras och leda till resultat.

4.4 Strukturerad intervju

En strukturerad intervju innebär att man som intervjuare ställer på förhand definierade frågor där möjligheten att svara är öppen, att frågorna kan besvaras precis så som respondenten vill⁴⁹. Våra intervjuer har gjorts via mailkontakt och det har därför varit möjligt för respondenten att begrunda frågan innan han/hon besvarar den. Vi valde den strukturerade intervjun som metod eftersom vi ville ha reda på vissa särskilda detaljer vad gäller journalister och deras bloggande. Østbye menar att den strukturerade intervjun lätt kan sammanställas i tabeller, då frågorna ställs utifrån ett givet schema, men det är inget vi tänkt att göra⁵⁰. Vi vill använda de svar vi får fram till att analysera fram ett resultat. Vi fann den strukturerade intervjun mest lämplig att använda. Detta ger respondenten en stor frihet att besvara våra frågor vilket stämmer bra överens med vårt syfte med intervjuerna, att få fram mesta tänkbara information till vår analys.

⁴⁹ Østbye, sid. 102.

⁵⁰ Ibid, sid. 102

5. Analys

5.1 Modell för analys

För att strukturera vår analys tänker vi ställa upp en mall för hur analysen ska genomföras.

Främst är analysen tänkt att kunna besvara de frågor vi ställt, vilka vi vill sammanställa som teman till vår analys. Dessa kommer att vara:

- **Offentligt – privat i avseende på bloggen**
- **Urvalet som görs när bloggen skrivs**
- **Bloggens användningsområde för journalisten**

Den analys vi ska bedriva är menad att redovisa för hur respondenterna ser på och känner för de hypoteser vi med våra frågor provar. Dessa frågor kommer även att fungera som teman till vår analys, i dessa delar kommer vi att analysera de två intervjuer vi gjort och resonera oss fram till en sammanfattning. Vi anser att det är viktigt att göra denna tematisering av analysen då det underlättar både för oss som skribenter och även för läsaren, när den begränsar risken att krångla till resonemanget. När vi i analysen diskuterar intervjuerna kommer vi att nämna respondenterna vid efternamn, Linder som representerar bloggen PJ Just Nu och Ekström från Nya Ordlekar. Vi vill göra detta för att underlätta ytterligare. De representerar även i tur och ordning Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Som parentes kan nämnas att Ekström nu har kommit tillbaka till sin ordinarie tidning Sydsvenskan, men när intervjun gjordes arbetade han på Dagens Nyheter.

5.2 Offentligt – privat i avseende på bloggen

Offentligheten enligt Habermas är en exklusiv instans där vissa kriterier ska uppfyllas av deltagaren för att denne ska få medverka. Bloggosfären är också lite av en sådan skyddad värld där bloggarna uppfyller de kriterier som krävs för att göra sin röst hörd på Internet. Dessa två kategorier, offentlighet och bloggosfär, ställer alltså krav på sina utövare. I Habermas offentlighet ska deltagaren vara bildad och man och i bloggosfären ska bloggaren vara en skribent som uppfyller kraven på uppdatering av sina inlägg etc.⁵¹. En likhet som kan skönjas i både offentligheten och bloggosfären är att det är den enskilda rösten som är viktig, samtalen är det som får dem båda att fungera fullt ut. I 1700 – talets offentlighet var det de nya kulturvarorna som debatterades och kritiserades, i den nya bloggosfären är det den allmänna diskussionen som är ledande, om även viss mediekritik finns att läsa.

⁵¹ Se kapitel 2 vilka fler kriterier som ställs av en bloggare.

Att bloggen är ett relativt nytt fenomen kan man se i de intervjuer vi gjort med journalister, som på frågan hur de kom i kontakt med bloggen svarar lite olika. Linder mötte bloggen främst under presidentvalet i USA 2004⁵². Detta tycker vi är intressant, eftersom bloggen där hade viss inverkan. Ett nyhetsankare på CBS News blev som bekant avsatt av bloggare. Privata bloggare som påverkar en av de stora nyhetsaktörerna i amerikansk media, mediekritik som får effekt⁵³. Inte underligt att bloggen uppmärksammas. En offentlig personlighet som kullkastas av privata aktörer på en offentlig scen. Men är detta egentligen något nytt, att medier kritiserar? Ekström säger på samma fråga; att han inte minns hur han kom i kontakt med bloggen och säger även att ”det känns som om det alltid funnits”⁵⁴.

Det offentliga och det privata är de motsatspar vi arbetat med då vi gjort vår undersökning. Respondenterna ser även de skillnader på vad bloggen egentligen representerar. Linder säger; ”Bloggen finns också i ett offentligt rum. Nätet är en del av den moderna offentligheten”⁵⁵, men när vi tittar på våra respondenters användande av bloggen, ser vi en annan förutsättning till var den hör hemma. Både Linder och Ekström ser bloggen i det offentliga, där aktörerna i realtid kan publicera och synas med en nästan direkt respons. I Linders fall rör det sig mer om att visa sådant som inte är tillräckligt tungt att behandlas i tidningen, medan det för Ekström var mer en fråga om att synas. Men synen på offentligt och privat går isär något. Ekström bloggar för sitt eget privata syfte, han säger att hans blogg Nya Ordlekar är ”ett litterärt försök mer än ett journalistiskt”. Här är det därför fråga om bloggen som en privat instans där journalistens egna tankar och uppfattningar får fritt utrymme med viss modifikation, som vi kommer att se senare.

Internet har sedan början av 1990 – talet varit en del av samhället, ett forum för röster att göra sig hörda och det har vuxit till något fantastiskt. Det finns tillgängligt för alla, med tillgång till dator och uppkoppling, och det finns något för alla. Det är fråga om en modern offentlighet, men den som använder sig av Internet, tycker i alla fall vi, gör det i privata ärenden. Bloggosfären är en del av den nya modernitet som kan synas på Internet. Det är här som individer gör sin röst hörd, även om det rör sig om en etablerad journalist eller om en privatperson som tycker att hans/hennes åsikt är viktig.

⁵² Bilaga 9.2.

⁵³ Se kapitel 2.

⁵⁴ Bilaga 9.3.

Om det är fråga om en offentlig privathet eller en privat offentlighet kan vara svårt att särskilja. Det som är sant är att bloggen som fenomen verkar i ett offentligt rum, men att de som bloggar är privatpersoner, eller som i vårt fall privata journalister, som vill göra sin röst hörd. Det är i alla fall så vi har uppfattat det.

I våra respondenters fall är det kanske fråga om något mer trivialt. Ekström å ena sidan bloggar för att synas, ett avskilt skrivande från sitt arbete där han tar upp frågor som han anser vara viktiga att ta upp. Linder å andra sidan skriver sin blogg via sin tidnings hemsida, där han ger läs – och boktips och tar upp sådant som inte är tungt nog att behandla i tidningen. ”Jag såg flera intressanta möjligheter: kunna kommentera händelser i realtid, kunna förmedla lästips, boktips etc. som var för sig inte var tillräcklig tung för att behandlas i papperstidningen, profilera SvD”. Bloggen blir för Linder som ett varumärke som det ligger i hans intresse att saluföra. Han positionerar sig därför som en bloggare med en tidning i ryggen, samtidigt som han ger tidningen en puff framåt. Vi vill tolka detta som att det för Linder är tidningen som är det viktiga och inte hans blogg.

Den avgränsning som vi gjort mellan offentligt och privat, journalisten och bloggande har en betydelse för hur man ska bestämma vad bloggen egentligen är och gör. I Habermas offentlighet var det fråga om att diskutera och debattera produkter som för dåtidens samhälle var en slags ny offentlighet. Kyrkan och staten hade haft tolkningsmonopol på kulturprodukterna, men när dessa blev varor fick den bildade offentligheten möjlighet att kommentera dem som de själva ville. En liknande utveckling kan ses med bloggen som fått ett forum, Internet, att bedöma och kritisera media i och det har visat sig att det kan få effekt som märks. Bloggen har fått stor uppmärksamhet i det offentliga, tack vare privatpersoners önskan att kunna göra sin röst hörd.

Vi kommer nu titta lite på det urval som görs då ett blogginlägg blir till.

5.3 Urvalet som görs när bloggen skrivs

I det redaktionella arbetet har vi sett att det görs urval av nyheter som publiceras. Detta regleras med metoder som vi inom kommunikationsforskningen benämner som agendasetting

⁵⁵ Bilaga 9.2

och gatekeeping. Men hur fungerar det när journalisten ska skriva i sin blogg? Görs det även då ett urval av vad som ska få vara med och vad som inte får vara med?

Att publicera och visa sig på Internet, den nya offentligheten, kräver av oss som personer ett stort ansvarstagande. Det finns lagar och förordningar som inte tillåter vad som helst att visas upp för allmänheten. Yttrandefriheten är en sådan förordning som begränsar oss från att exempelvis uttrycka oss om homosexuella och invandrare i negativa ordalag. Det är alltså en viktig aspekt att se till när man skriver en blogg, att tänka på vad det är man säger. Är detta något som journalisten har i åtanke då han/hon skriver blogg?

Det är i respondenternas fall fråga om två olika sätt, på vilka de författar sina bloggar. Linder har i sin blogg kommentarer om händelser i världen och allmänna tips på vad vi som läser hans blogg kan göra, i fråga om böcker och andra artiklar att läsa. Detta kan vara ett resultat av att han skriver sin blogg på sin tidnings hemsida och att han därför gör ett urval redan innan han skriver något. Med detta menar vi att urvalet ligger implicit i Linder, han är väl medveten om vad tidningen står för och hans ståndpunkt är redan fastställd i och med hans roll som ledarskribent på Svenska Dagbladet. Detta kan innebära en fara för hans bloggskrivande. I enlighet med vår avgränsning är bloggskrivande något som görs privat och inte i offentlig regi. Gatekeeping – och agendasettingprocedurerna blir gjorda av en redaktion och inte av Linder som privatperson. I det andra fallet, Ekström, är det mer en fråga om ett personligt urval. På frågan om han censurerar sig själv i sitt bloggförfattande säger han att man måste ta ansvar för sina publiceringar. Han fortsätter: ”Jag är min egen utgivare där (av bloggen)⁵⁶, och måste alltså ta ett ännu större ansvar”. Frågan om ansvar är den viktigaste att ta hänsyn till. Ansvaret vilar på varje bloggskribent och det är upp till var och en att ta tillvara på detta ansvar.

Detta ansvar innebär även att ta ansvar för det journalisterna läser i andras bloggar. Även här är det fråga om ett urval som görs och detta urval är av den personliga arten. Att välja bloggar att läsa är ett digert arbete, då det i bloggösfären finns mängder av bloggar som är tillgängliga för vem helst som vill läsa. I det journalistiska arbetet har vi uppmärksammat att det finns ett intresse av att hålla sig ajour med det som händer i samhället, vilket kan tyckas vara en ganska uppenbar infallsvinkel. Både Linder och Ekström har ett par fasta bokmärken som de

⁵⁶ Vår anm.

utgår från då de läser bloggar. För bådas del är det till stor del fråga om att läsa andra journalisters bloggar. Till en början kan det tyckas att det är fråga om en slags sluten offentlighet, där journalisterna läser och kommenterar varandra likt en lycklig familj. Kanske som en reaktion på att det är hos dessa de hyser störst tilltro, eller så har det bara blivit så. Samtidigt ska man poängtera att det inte är alla journalister som bloggar som blir lästa. Den slutna offentligheten är exklusiv för de invalda och endast en del journalistbloggar blir använda. Klart står i alla fall att journalisterna läser bloggar och att de gör detta dagligen. Vilken användning har de då av att läsa bloggar?

5.4 Bloggens användningsområde för journalisten

I sitt dagliga arbete har journalisten möjlighet och utrymme för att läsa och granska det som skrivs i bloggarna. Våra respondenter gör det, många av oss gör det och det verkar som att bloggen har fått en plats på Internet och att den är här för att stanna. Det är inte utan att man undrar vad för slags kraft en blogg kan tänkas ha. Vi har sett att den varit med och påverkat och det är troligt att den kommer att fortsätta vara med och göra så, men vad för slags användning har journalisten av ett sådant alternativt medium?

Att våra respondenter läser och skriver egna bloggar har vi redan slagit fast, men hur ser de på användandet av bloggen och hur tror de att det kommer att se ut i framtiden? På frågan om de tror att journalister i sitt dagliga arbete använder sig av bloggen så är båda enhälliga i sina svar. ”Massor. Jag utgår från nyligen.se och har säkert tjugo-trettio fasta bokmärken. Tycker väldigt bra om diagnos.dk”, svarar Ekström⁵⁷. Att läsa bloggar som en del av det journalistiska arbetet tycks vara mer en självklarhet än möjlighet. I sin övriga mediekonsumtion finns det ett stort spektrum över vad de båda tar del av. Alla de stora svenska dagstidningarna finns där, en del utländska tidskrifter och tidningar, nätupplagor av tidskrifter samt radio. Det ses också mer som en självklarhet, och det är sant att de måste ta del av det som händer för att själva kunna vara med och rapportera om detta. Här finns det utrymme för bloggen att ta plats. Genom att skriva egna och att läsa andras bloggar får journalisterna ytterligare vinklar på aktuella händelser och kan på så sätt få en större faktabas att plocka nyheter ur. Bloggen blir som en förlängning av de traditionella nyhetsbyråerna och ger utrymme för mer alternativa röster än de som bestämmer på de olika medieredaktionerna.

⁵⁷ Bilaga 9.3.

Bloggen tycks enligt både Linder och Ekström ha den fördelen att den finns tillgänglig för alla och att alla tar del av den.

Slutligen frågar vi oss vad journalisten tror att bloggen kan komma att få för position i det svenska samhället? Hur de tror att de kan använda sig av bloggen? Respondenterna är överens om att bloggen har och kommer att få en mer betydande roll i samhället. Det finns dock vissa aspekter som kan tänkas komma bloggen till nackdel. Linder poängterar i sitt svar att han tror att bloggen kommer att gå samma öde till mötes som vanliga webbplatser tidigare fått erfara. Han säger; ”de intressanta och relevanta (som kan ha stor eller liten publik) får effekt, andra inte”. Det ligger någonting i det han säger. Man behöver bara se till sig själv och fråga sig hur man använder sig av exempelvis Internetsajter? Vanligtvis så använder man sig av de som man själv tycker är intressant, det andra bryr man sig inte om. Det kanske ligger i människans natur att bara sätta tro till det man finner intressant. I alla fall är det så för vår del och är även så bland kamrater och människor man möter. Men, om det ges större möjligheter till att göra sig själv hörd och att få en publik som lyssnar kan betyda att fler och fler får en större bredd i sitt vetande. Med detta vetande menar vi det som vi läser oss till och som vi bär med oss i vardagen och som kan vara vad som helst, till exempel det vi hört från någon annan. Denna bredd i vetande kan få slagkraft utåt sett, om många samlas kring ett ämne. Här har bloggen all den möjlighet som krävs för att bli ett sådant forum där människor delar erfarenheter med varandra och därmed vidgar sina horisonter.

För journalistens del innebär detta erfarenhetsutbyte att de kan ta del av andra människors åsikter om vad de skriver i sina tidningar. Att bloggen kommer att innebära en mer intensiv debatt och att den kommer att medföra förändringar i det journalistiska arbetet är både Linder och Ekström överens om.

5.5 Sammanfattning av analys

Att bloggen verkar i det offentliga och att det som skrivs görs privat är en av våra huvudteser när vi gjort denna analys. Vi har utifrån vår metod, den strukturerade intervjun, försökt att ta fram de fakta vi behöver för att besvara vår frågeställning. Analysen har tagit oss från det offentliga till det privata, vidare till ett urval fram till användningsområde. Vi har i analysen sett att det offentliga är av stor vikt då vi tittar på bloggar och dess användande. Habermas teorier om den borgerliga offentligheten har hjälpt oss förstå hur offentligheten fungerar i

motsats till det privata och det är vår bestämda åsikt att bloggen författas i det privata men publiceras i det offentliga. Journalisten agerar i båda fall i det offentliga.

Journalistens arbete består delvis av ett urval vad gäller nyheter och detsamma gäller vid skrivandet av en blogg. Urvalsarbetet ger journalisten ett verktyg att välja vad som ska skrivas och ser till att journalisten tar ett visst ansvar vid publicering via sin blogg. Slutligen tittar vi på användningsområdet journalisten har av bloggen och kan se att det till största del är fråga om att läsa andra bloggar. Detta verkar ge större inblick i vad det är som händer runt omkring i vardagen.

6. Avslutande diskussion

Vägen fram till färdig undersökning har kantats av hårt arbete och en del motgångar. Vi kommer här att redovisa vad vi har kommit fram till i vår undersökning och ge en bild av hur vi ser på bloggen och dess varande ur ett journalistiskt perspektiv. Genom hela arbetet har offentligheten varit en närvarande faktor som bidragit till att driva studien framåt och vi anser att det är offentligheten som har givit oss de flesta svar på de frågor vi haft. Vi kommer i detta avsnitt att sammanställa den information som vi fått fram i vår analys och sammanföra den med de teorier vi använt oss av, för att slutligen kunna besvara vår frågeställning.

Hur bloggar journalisten? Att bloggandet växt något ofantligt de senaste åren stod klart för oss redan i början av detta arbete. Var man än läste i tidningar eller tittade på nyhetssändningar på TV fanns bloggen där som debattämne. Vi insåg att detta ämne är stort och utforskat och att vi måste begränsa det. Vi kom fram till att det vi tyckte var intressant med bloggar var hur journalister använde sig av dessa och hur bloggarna kunde tänkas vara med och påverka. Vi har i vårt arbete gjort två stycken intervjuer, en med Anders Linder, ledarskribent på Svenska Dagbladet och en med Andreas Ekström, journalist på Sydsvenskan. Dessa intervjuer visade sig vara mer svårgenomförda än vad vi från början trodde. Framst har det varit svårt att formulera och ställa relevanta frågor till våra respondenter och att få ett flyt i intervjun. Detta beror främst på att vi inte fick möjligheten att träffa dem öga mot öga, utan var tvungna att intervjua dem via mail. Detta har försvårat vårt arbete något men vi är av uppfattningen att de svar vi fått har gett oss tillräckligt med information att kunna analysera och till att kunna besvara våra frågeställningar. Att vi var tvungna att ställa våra frågor skriftligt via mail har även försvårat möjligheten att rätta till missförstånd, då respondenten inte riktigt förstått frågan. Vi har haft detta i åtanke under hela vårt analysarbete och vi tycker inte att detta har påverkat slutresultatet.

Hur ser då det offentliga och privata ut i avseende på bloggen? Som vi har kunnat förstå är journalisterna av den uppfattningen att bloggen verkar i det offentliga och att även den som skriver gör detta. Det är så de ser på det när de själva bloggar. Något som vi sett i intervjuerna är att respondenterna inte riktigt är överens med sig själva i sina uttalanden. Å ena sidan tolkar vi det som att de ser det hela som en offentlighet som alla kan ta del av men samtidigt finns där en ton av det privata. I producerandet av en blogg är det den privata individen som gör de avgränsningar och urval som krävs för att hålla god ton i sin blogg. Det är av största vikt att detta ansvar tas så att inga konstigheter dyker upp på bloggarna.

I sitt bloggskrivande har båda respondenterna för avsikt att ta upp sådana saker de inte kan ta upp i tidningen, vilket oftast rör sig om att ge alternativa läsetips på artiklar, eller att ge en skildring av en tanke de haft. Bloggen fungerar här som en ventil där information som journalisterna vill dela med sig av får utrymme, där den kan avnjutas. Och det verkar som om det inte bara är våra respondenter som gör detta. I användandet av bloggar, liksom det journalistiska arbetet, ingår det att läsa andra bloggar. Detta gör även våra respondenter. Det som vi blivit uppmärksamma på i avseende på detta är att det är mest andra journalisters bloggar de läser. Det tycks, vid första anblick som att det är en klubb för inbördes beundran, men vi insåg snart att det är för att hålla koll som det blivit så att journalister läser andra journalister.

Det är även så att de både ser en framtid för bloggen och att den kan tänkas att få en större inverkan på debatten i samhället. Vi har visat att det i USA finns exempel på journalister som fått avgå från sina tjänster efter felsägningar och att det är bloggarna som rapporterar dessa grodor. Det verkar som att det med bloggen finns oanade höjder att nå och att det finns en möjlighet att den kommer att påverka i framtiden. Denna inverkan som bloggen kan få har vi även uppmärksammat och funderat över när vi läst in oss på ämnet. Det var som bekant händelserna i USA som fick oss att bli lite extra intresserade. Vi tror att om utvecklingen av bloggösfären fortsätter i den takt den gör idag så finns det inga gränser för vad man som individ kan göra med den. "Alla" bloggar och har man bara en stark åsikt att framföra, så finns det någon där ute som har intresse av att ta del av just din tanke. Detta kan för journalisten innebära att hans/hennes skrivande kan få konsekvenser. I och med att man som bloggare kan välja vad det är man vill skriva om finns det för journalisterna stora möjligheter att väcka frågor som kanske inte får utrymme i deras vardagliga medium. Det kan röra sig om allt från politik till kändisar, från forskarrön till nya bilmodeller, allt kan genom bloggen allt snabbare hitta sin väg ut i det offentliga, utan att behöva passera en "gate" eller en nyhetsredaktion. Möjligheterna verkar bara större och större ju mer man låter tanken vandra, men med vår undersökning har vi haft vissa frågeställningar med oss som vi vill besvara. Vi har kommit fram till att genom vår analys har vi uppnått syftet med vår studie, att se om det för journalister finns någon användning av bloggen. Vi vill påstå att det faktiskt gör det och att det är fler och fler i journalistkåren som uppmärksammat detta. Det kan vara allt från att bara vilja synas lite extra till att faktiskt vilja vara med och påverka sådant som de inte har möjlighet till genom sitt dagliga arbete. Det har under arbetets gång även visat sig att detta kan få konsekvenser, för samhället som för den enskilde journalisten. Bloggen kan stjälp

högt uppsatta medarbetare och den kan ge uppslag till vidare diskussioner i samhället. Klart står i alla fall att journalisten kan ha användning av bloggen och att de ser att den kan tänkas få större slagkraft i framtiden. Det finns saker att tänka på i och med detta. Journalisten måste tänka sig för vad det är han/hon skriver om han/hon inte vill att det ska få förödande konsekvenser för dennes yrkesverksamma roll. Bloggen har kommit och tagit Internet i anspråk och det är bara framtiden som kan säga om den har en plats i det svenska samhället och hos journalisterna.

7. Uppslag till vidare undersökning

Detta avsnitt kommer att ge, om än ganska litet, uppslag till eventuell vidare forskning om bloggar. Då vi uppfattat bloggen som relativt nytt fenomen och att vi inte hittat någon forskning på ämnet anser vi att det finns hur många uppslag som helst. Bloggen som format kommer att fortsätta utvecklas och ingen kan idag egentligen säga var denna utveckling kommer att stanna. I skrivande stund skulle en receptionsstudie av bloggarnas innehåll vara på sin plats. Det skulle vara oerhört intressant att få en bild av hur stor bloggans slagkraft kan vara/komma att bli och att då undersöka hur publiken tar tillvara på informationen som bloggarna ger tror vi kan vara en väldigt intressant studie. Samtidigt skulle det vara väldigt intressant att göra en innehållsanalys av de tio största bloggarna som finns i den svenska bloggoscenen, bara för att få ett grepp om vad det är som skrivs och vilka åsikter som får störst utrymme.

Vi vill avsluta vår undersökning genom att säga att vår studie bara är början på något vi tror kommer att eskalera i vidare forskning. Vi har insett att bloggen är outforskad och att den behöver mer utrymme för att verkligen kunna förstås. Som vi visat här ovan finns det ytterligare intressanta vinklar att undersöka och det är vår övertygelse att det finns många mer, som kommer att tas upp i framtida forskning.

8. Litteraturlista

8.1 Tryckta Källor

Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Studentlitteratur, Lund, 2000.

Habermas, Jürgen *Borgerlig Offentlighet*, fjärde upplagan, (Lund 2003/1962).

Kajiser, Lars & Öhländer, Magnus (red) *Etnologiskt Fältarbete* Studentlitteratur, Lund 1999.

Kjörup, Søren *Människovetenskaperna – Problem och traditioner i humanioras vetenskapsteori* Studentlitteratur, Lund 1999.

McQuail, Denis *Mass Communication Theory* 4th edition (Oxford 2000).

Perseus Publishing *We've got blog, How Weblogs are Changing our Culture* (2002).

Stone, Biz *Blogging, Genius Strategies for Instant Web Content* New Riders Publishing (2003).

8.2 Elektroniska källor

<http://intressant.se>, 2005-03-08

<http://www.dn.se>, 2005-03-08

<http://svt.se>, 2005-03-08

<http://www.wpr.se>, 2005-08-08

<http://www.dagensmedia.se>, 2005-08-08

http://www.svd.se/dynamiskt/ledare/did_7772005.asp

<http://nyaordlekar.blogspot.com/>

<http://www.lararnastidning.net>, 2005-03-08

<http://www.ths.kth.se/nyheter/osqledaren/arkiv/index.html>, 2005-08-17

<http://www.ssb.stockholm.se/templates/OneColumn.asp?id=11052> 2005-03-08.

8.2 Intervjuer

Intervju via mail med Anders Linder, 2005-07, se bilagor.

Intervju via mail med Andreas Ekström, 2005-07, se bilagor.

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1: Frågeschema

Bloggen har blivit ett medium som brett ut sig i rask takt i dagens samhälle. Med anledning av denna utbredning skulle vi vilja ställa några frågor om just bloggar.

- **Hur kom du i kontakt med bloggen som medium?**
- **Hur kommer det sig att du började blogga?**
- **Tror du att det inom kåren av journalister finns många som använder sig av bloggen som ett alternativ till sitt dagliga arbete?**
- **Vilka övriga bloggar brukar du läsa?**

Inom den så kallade bloggösfären finns det fler och fler offentliga personer som använder sig av detta medium, exempelvis Carl Bildt och Margot Wallström.

- **Tror du att detta är ett svar på den uppmärksamhet bloggen har fått i media och att dessa offentliga personer ser bloggen som en tillgång att vinna popularitet?**
- **Anser du att det kan vara ett hot mot bloggen som åsiktsmaskin, när sådana personer använder sig av bloggen för egen vinning?**

När vi har studerat och läst om bloggar och dess användning har vi kommit i kontakt med två fall där bloggskribenten har nått resultat med sina inlägg. Dels en reporter på SVT som i sin blogg uttryckt åsikter som inte stämmer överens med den inriktning ledningen har, vilket ledde till att han fick gå från sitt jobb, dels en chef vid tidningen Metro som på en middag, där olyckligtvis en bloggare närvarade, dragit rasistiska skämt som ledde till att han fick gå från sin tjänst. Vi undrar med anledning av detta:

- **Då du skriver i din blogg, censurerar du då dig själv och tänker en extra gång innan du publicerar inlägget, eller är det fritt fram att rakt ut skriva vad du tycker och tänker?**
- **Vad tror du att journalisternas bloggande kan få för konsekvenser?**
- **Som journalist har du möjlighet, genom ditt arbete, att dagligen göra din röst hörd i ett offentligt sammanhang. Hur kommer det sig att du väljer att förlänga denna röst ut i det privata rummet genom att dagligdags skriva din blogg?**

När vi tänker på bloggar och dess användningsområde ser vi en form av social rörelse som blivit känd att kritiskt granska massmedia och undrar med anledning av det:

- **Hur ser du på den ambivalenta position du sätter dig själv i, dels som journalisten som kan prata via massmedia, samtidigt som du då ska granska ditt eget arbete via din blogg?**
- **Och går det att förena dessa två positioner?**
- **Hur ser din övriga mediekonsumtion ut?**

Avslutningsvis undrar vi:

- **Anser du att bloggen har/kan få någon slagkraft och på sikt kommer att kunna påverka i det svenska samhället?**

9.2 Bilaga 2: Svar från första intervju med Anders Linder

1. Hur kom du i kontakt med bloggen som medium?

- **Framför allt i samband med amerikanska presidentvalrörelsen våren 2004.**

2. Hur kommer det sig att du började blogga?

- **Jag såg flera intressanta möjligheter: kunna kommentera händelser i realtid, kunna förmedla lästips, boktips etc. som var och en för sig inte var tillräckligt tung för att behandlas i papperstidningen, profilera SvD.**

3. Tror du att det inom kåren av journalister finns många som använder sig av bloggen som ett alternativ till sitt dagliga arbete?

- **Jag förstår inte frågan. Att läsa bloggar som en del i sitt dagliga arbete? I så fall är svaret ja.**

4. Vilka övriga bloggar brukar du läsa?

- **Erixon.com, RolandPM, PM Nilsson, Per Svensson, Johan Norberg och en mängd andra med glesare frekvens.**

Inom den så kallade bloggofären finns det fler och fler offentliga personer som använder sig av detta medium, exempelvis Carl Bildt och Margot Wallström.

5. Tror du att detta är ett svar på den uppmärksamhet bloggen har fått i media och att dessa offentliga personer ser bloggen som en tillgång att vinna popularitet?

- **För CB är ju webbsida och blogg de medier som han själv direkt kontrollerar och använder för opinionsbildning. Vad gäller MW tror jag att bloggandet är ett sätt att visa upp ett lite öppnare och mer kommunikativt EU-ledarskap.**

6. Anser du att det kan vara ett hot mot bloggen som åsiktsmaskin, när sådana personer använder sig av bloggen för egen vinning?

- **Nej. Det finns utrymme för alla sorters verksamhet i bloggofären.**

När vi har studerat och läst om bloggar och dess användning har vi kommit i kontakt med två fall där bloggskribenten har nått resultat med sina inlägg. Dels en reporter på SVT som i sin blogg uttryckt åsikter som inte stämmer överens med den inriktning ledningen har, vilket ledde till att han fick gå från sitt jobb. Dels en chef vid tidningen Metro som på en middag, där olyckligtvis en bloggare närvarade, dragit rasistiska skämt som ledde till att han fick gå från sin tjänst. Vi undrar med anledning av detta:

7. Då du skriver i din blogg, censurerar du då dig själv och tänker en extra gång innan du publicerar inlägget, eller är det fritt fram att rakt ut skriva vad du tycker och tänker?

- Vad gäller kvalitet och ställningstaganden ska det inte vara någon skillnad mellan blogg och papperstidning. Bådadera är del av SvD: s opinionsbildande arbete.

8. Vad tror du att journalisternas bloggande kan få för konsekvenser?

- Intensivare diskussion. Mer samspel med läsekretsen.

Som journalist har du möjlighet, genom ditt arbete, att dagligen göra din röst hörd i ett offentligt sammanhang.

9. Hur kommer det sig att du väljer att förlänga denna röst ut i det privata rummet genom att dagligdags skriva din blogg?

- Bloggen finns också i ett offentligt rum. Nätet är en del av den moderna offentligheten. Blogg och papper är två olika, kompletterande kanaler.

När vi tänker på bloggar och dess användningsområde ser vi en form av social rörelse som blivit känd att kritiskt granska massmedia och undrar med anledning av det:

10. Hur ser du på den ambivalenta position du sätter dig själv i, dels som journalisten som kan prata via massmedia, samtidigt som du då ska granska ditt eget arbete via din blogg?

- Bloggen har ibland mediegranskande inlägg, men detsamma gäller vad jag skriver i papperstidningen. De finns även där.

11. Och går det att förena dessa två positioner?

- Jag är inte 100 % säker på vilka de två positionerna är, men jag ser inte att bloggandet och tidningsskrivande av traditionellt snitt är oförenliga storheter.

12. Hur ser din övriga mediekonsumtion ut?

- **Alla stora svenska dagstidningar, P1, flera landsortstidningar, Financial Times, The Times och ett stort antal andra utländska tidningar och tidskrifter på nätet.**

Avslutningsvis undrar vi:

13. Anser du att bloggen har/kan få någon slagkraft och på sikt kommer att kunna påverka i det svenska samhället?

- **Ja. Men jag tror att det går ganska kort tid innan bloggen är en integrerad del av den sammantagna opinionsbildningen och att samma sak händer där som tidigare hänt beträffande vanliga webbplatser: de intressanta och relevanta (som kan ha stor eller liten publik) får effekt, andra inte.**

9.3 Bilaga 3: Svar från andra intervju med Andreas Ekström.

1. Hur kom du i kontakt med bloggen som medium?

- **Minns inte. Det känns som om det alltid har funnits.**

2. Hur kommer det sig att du började blogga?

- **En okuvlig lust att publicera mig. Först bloggade jag med Ordlekar som blev en bok. Men den adressen hade bara sju utvalda personer. Sedan ville jag mer, och annorlunda. Därav Nya ordlekar, som jag märker för ett för mig i det närmaste chockerande stort genomslag.**

3. Tror du att det inom kåren av journalister finns många som använder sig av bloggen som ett alternativ till sitt dagliga arbete?

- **Ni menar bloggar i stället för att skriva i tidningen? Nej, det hoppas jag inte. Jag bloggar på fritiden.**

4. Vilka övriga bloggar brukar du läsa?

- **Massor. Jag utgår från nyligen.se och har säkert tjugo-trettio fasta bokmärken. Tycker väldigt bra om diagnos.dk.**

Inom den så kallade bloggösfären finns det fler och fler offentliga personer som använder sig av detta medium, exempelvis Carl Bildt och Margot Wallström.

5. Tror du att detta är ett svar på den uppmärksamhet bloggen har fått i media och att dessa offentliga personer ser bloggen som en tillgång att vinna popularitet?

- **Naturligtvis. Alla använder bloggen på sitt sätt.**

6. Anser du att det kan vara ett hot mot bloggen som åsiktsmaskin, när sådana personer använder sig av bloggen för egen vinning?

- **Absolut inte, tvärt om. Bloggens styrka är att den finns för alla.**

När vi har studerat och läst om bloggar och dess användning har vi kommit i kontakt med två fall där bloggskribenten har nått resultat med sina inlägg. Dels en reporter på SVT som i sin blogg uttryckt åsikter som inte stämmer överens med den inriktning ledningen har, vilket

ledde till att han fick gå från sitt jobb. Dels en chef vid tidningen Metro som på en middag, där olyckligtvis en bloggare närvarade, dragit rasistiska skämt som ledde till att han fick gå från sin tjänst. Vi undrar med anledning av detta:

7. Då du skriver i din blogg, censurerar du då dig själv och tänker en extra gång innan du publicerar inlägget, eller är det fritt fram att rakt ut skriva vad du tycker och tänker?

- Jag funderar mycket på det. Det är att ta ansvar för sina publiceringar, och det vill jag alltid göra. Sedan finns det ingen annan redaktör än jag på Nya ordlekar. Jag är min egen utgivare där, och måste alltså ta ett ännu större ansvar. Sedan har jag nyligen bestämt mig för att inte blogga om interna journalistiska diskussioner på min redaktion, eftersom det faktiskt kan kallas affärshemligheter för min arbetsgivare. Dessutom tycker jag inte att det är rimligt att läsarna får olika versioner av min berättelse då jag exempelvis har gjort en intervju med en person.

8. Vad tror du att journalisternas bloggande kan få för konsekvenser?

- Det är för tidigt att sia om. Men det kommer att medföra bestående förändringar, det är jag nästan säker på.

Som journalist har du möjlighet, genom ditt arbete, att dagligen göra din röst hörd i ett offentligt sammanhang.

9. Hur kommer det sig att du väljer att förlänga denna röst ut i det privata rummet genom att dagligdags skriva din blogg?

- Jag har inte en egen röst i tidningen på det sättet, ingen daglig spalt, inget eget forum. Jag är inte opinionsjournalist till vardags, och Nya ordlekar är snarare ett litterärt försök än ett journalistiskt.

När vi tänker på bloggar och dess användningsområde ser vi en form av social rörelse som blivit känd att kritiskt granska massmedia och undrar med anledning av det:

10. Hur ser du på den ambivalenta position du sätter dig själv i, dels som journalisten som kan prata via massmedia, samtidigt som du då ska granska ditt eget arbete via din blogg?

- Där tycker jag att ni får tänka efter en gång till. Er fråga bygger på att det enda bloggar gör är att vara mediekritiska. Och det är en alldeles för snäv hållning. Se er omkring! Det är bara en bråkdel som ägnar sig åt mediekritik.

11. Och går det att förena dessa två positioner?

12. Hur ser din övriga mediekonsumtion ut?

- Jag läser fem-sex papperstidningar varje dag, kanske ett tiotal på webben, lyssnar på P1 och ser sporadiskt på tv.

Avslutningsvis undrar vi:

13. Anser du att bloggen har/kan få någon slagkraft och på sikt kommer att kunna påverka i det svenska samhället?

- Det gör den redan.